

Digipalvelulain soveltamista tukeva koulutussarja osa 1/4

Digiohjelman lainsäädäntötyöryhmä
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Digiohjelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Koulutussarjan tausta ja tarkoitus

- Valtiovarainministeriön asettaman [Digitalisaation edistämisen ohjelman lainsäädäntötyöryhmän](#) (lainsäädäntötyöryhmä) tehtävänä on ollut muun ohella seurata ja tukea digitalisaation edistämiseksi säädettyjen lainsäädäntöjen toimeenpanoa ja toteutumista.

Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (digipalvelulaki, 306/2019) toimeenpanoa on seurattu vuosittain tehtävillä kyselyillä sen voimaantulosta 2019 lähtien. Lainsäädäntötyöryhmä toteutti kolmannen kyselyn vuodenvaihteessa 2021-2022. [Kyselyn tulosten](#) perusteella digipalvelulakia koskevalle koulutukselle on tarvetta.

Toukokuussa 2022 lainsäädäntötyöryhmä pyysi organisaatioita kertomaan tarkemmin, millaisia haasteita tai ongelmia digipalvelulain soveltamiseen liittyy käytännössä.

Lainsäädäntötyöryhmä laati yhdessä Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan kanssa digipalvelulakia koskevan koulutussarjan syksylle 2022. Koulutussarja on suunnattu viranomaisille ja sen tarkoituksena on tukea viranomaisia digipalvelulain soveltamisessa sekä antaa vastauksia käytännön soveltamishaasteisiin.

Koulutussarjan rakenne

Ma 5.9. klo 13–14

Osa 1/4: Digipalvelulain soveltamisen erityiskysymykset

Ma 12.9. klo 13–14

Osa 2/4: Digitaalisten palvelujen järjestämisestä koskevien vaatimusten jatkokurssi

Ma 19.9. klo 13–14

Osa 3/4: Saavutettavuusvaatimukset pintaa syvemältä: EN 301 549 -standardi, kohtuuttoman rasitteen arviointi ja palautemekanismit

Ma 26.9. klo 13–14

Osa 4/4: Palveluntarjoajan vastuut ja digipalvelulain valvonta

Osa 1/4: Digipalvelulain soveltamisen erityiskysymykset

- Tässä koulutuksessa opit digipalvelulain soveltamisesta.
- Koulutuksessa käydään läpi digipalvelulain soveltamisalan määräytyminen sisältäen soveltamisalaa rajaavat säännökset ja muut poikkeukset niin lain 2 lukuun sisältyvien digitaalisten palvelujen järjestämisestä koskevien vaatimusten kuin lain 3 lukuun sisältyvien saavutettavuusvaatimusten osalta
- Saavutettavuusvaatimusten osalta koulutuksessa keskitytään soveltamisen haastaviin usein kysyttyihin kysymyksiin kuten sosiaalisen median, videoiden ja intranettien saavutettavuuteen sekä kolmannen osapuolen tuottaman sisällön saavutettavuuteen.
- Kouluttajina toimivat erityisasiantuntija Elina Takamäki Digi- ja väestötietovirastosta sekä ylitarkastaja Sanna Sinisalo Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnasta

Digipalvelulain soveltamisen erityiskysymykset

Digilainsäädännön tilannekuva

Digipalvelujen kehittäminen ja järjestäminen

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta
Digitaalisten palvelujen suunnittelu, ylläpito ja tarjoaminen, sähköinen tunnistaminen, saavutettavuus

Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asiointiin tukipalveluista
Suomi.fi-palvelut: vaatimukset DVV:lle tuottajana, käyttövelvollisuudet viranomaisille, yksityissektorin käyttöoikeudet

Tietosuoja

GDPR
Henkilötietojen käsittely, tietosuojavastaavien nimittäminen, osoitusvelvollisuus, automaattinen päätöksenteko

Tietosuojalaki
Henkilöiden suojeleminen henkilötietojen käsittelyssä, tietojen vapaa liikkuvuus

Data ja tietovarastot

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta
Tiedonhallinnan järjestäminen ja kuvaaminen, tietovarantojen ja -järjestelmien yhteentoimivuus, tekniset rajapinnat ja katseluyhteydet, tietoturvallisuus

Arkistolaki
Valtion viranomaisten ja organisaatioiden toiminta, johon sovelletaan asiakirjojen julkisuusperiaatetta

Asiointi ja asiakkuus

eIDAS-asetus
Sähköisen tunnistamisen ja asiointiin luottamuspalvelut EU:ssa

Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista
Vahva sähköinen tunnistaminen, tunnistuspalveluiden tarjoaminen palveluntarjoajille, yleisölle ja toisille tunnistuspalvelun tarjoajille

Laki sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa
Viranomaisten ja näiden asiakkaiden oikeudet, velvollisuudet ja vastuut sähköisessä asiointissa

Laki sähköisen viestinnän palveluista
Sähköisen viestinnän palvelujen tarjonta ja saatavuus, radiotaajuuksien käyttö, viestintaverkkojen ja -palveluiden tekninen laatu, toiminta-varmuus ja edullisuus sekä viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja

Perusoikeudet

Suomen perustuslaki
Hallinnon lainalaisuusperiaate, hyvän hallinnon takeet, julkisuusperiaate, yksityisyyden suoja, kielelliset oikeudet, elinkeinovapaus, yhdenvertaisuus

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta
Oikeus saada tietoa viranomaisen julkisista asiakirjoista, viranomaisessa toimivan vaihteluvelvollisuus, tietojen saannin rajoitukset

Kielilaki
Oikeus käyttää viranomaisessa joko suomea tai ruotsia

Saamen kielilaki
Saamelaisten oikeus käyttää omaa kieltään tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä julkisen vallan velvollisuus toteuttaa ja edistää saamelaisten kielellisiä oikeuksia

Viittomakielilaki
Viranomaisen velvollisuus edistää viittomakieltä käyttävän mahdollisuuksia käyttää omaa kieltään ja saada tietoa omalla kielellään sekä viittomakieltä käyttävän kielellisten oikeuksien edistäminen

Hallintolaki
Hyvän hallinnon periaatteet, oikeusturva, neuvonta ja hyvä kielenkäyttö, asian vireillepano ja käsittely sekä hallinnon palvelujen laadun ja tuloksellisuuden edistäminen

Yhdenvertaisuuslaki
Yhdenvertaisuuden edistäminen, syrjinnän ehkäisy ja syrjinnän kohteen oikeusturvan tehostaminen

Kuntalaki
Kunnan asukkaiden itsehallinnon, osallistumisen ja vaikuttamisen sekä kunnan toiminnan suunnitelmallisuuden ja taloudellisen kestävyysedistämisen

Digilainsäädännön tilannekuvaan voi tutustua tarkemmin [Suomidigi-sivustolla](https://suomidigi.fi)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Digipalvelulain sisällysluettelo

Sisällysluettelo 306/2019

1 luku - Yleiset säännökset

- 1 § - Lain tarkoitus
- 2 § - Määritelmät
- 3 § - Lain soveltamisala

2 luku - Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

- 4 § - Digitaalisten palvelujen suunnittelu ja ylläpito
- 5 § - Digitaalisten palvelujen tarjoaminen
- 6 § - Palvelun käyttäjän sähköinen tunnistaminen

3 luku - Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

- 7 § - Saavutettavuusvaatimukset ja niiden täyttäminen
- 8 § - Kohtuuton rasite
- 9 § - Saavutettavuusseloste
- 10 § - Saavutettavuuspalaute

4 luku - Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

- 11 § - Saavutettavuuskantelu ja -selvityspyyntö
- 12 § - Valvontaviranomainen, sen tehtävät ja toimivalta
- 13 § - Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus
- 14 § - Uhkasakko
- 15 § - Muutoksenhaku

5 luku - Voimaantulo

- 16 § - Voimaantulo
- 17 § - Siirtymäsäännökset

Sisällysluettelo on kopioitu [Finlexistä](#).

Digipalvelulain 2 luku: Digitaalisten palvelujen järjestämistä koskevat vaatimukset

Digitaalisten palvelujen suunnittelua ja ylläpitoa koskevat yleiset vaatimukset

- 1) Tarjoa tietoturvallisia palveluja
- 2) Varmista digitaalisten palvelujen tietosuoja
- 3) Tarjoa löydettäviä palveluja
- 4) Tarjoa helppokäyttöisiä palveluja
- 5) Varmista digitaalisten palvelujen yhteensopivuus yleisesti käytettyjen ohjelmistojen ja tietoliikenneyhteyksien kanssa
- 6) Varmista digitaalisten palvelujen yhteensopivuus muiden viranomaisten palvelujen kanssa
- 7) Tarjoa saatavia palveluja
- 8) Huomioi käyttökatkoihin liittyvät velvoitteet

Digitaalisten palvelujen tarjoamista koskevat vaatimukset

- 9) Mahdollista digitaalinen viestiminen
- 10) Tiedota selkeästi digitaalisista asiointikanavista
- 11) Tiedota selkeästi neuvoa tarjoavista yhteystiedoista

Palvelun käyttäjän sähköistä tunnistamista koskevat vaatimukset

- 12) Toteuta sähköinen tunnistaminen lain mukaisesti
- 13) Käytä sähköistä tunnistamista vain, kun se on lain mukaan tarpeen

Digipalvelulain tarkoitus

- Digipalvelulain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää **digitaalisten palvelujen**

Saatavuutta

Laatua

Tietoturvallisuutta

Sisällön
saavutettavuutta

ja siten parantaa jokaisen mahdollisuuksia käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluja.

- Tämän vuoksi digipalvelulaissa säädetään digitaalisille palveluille saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta sekä sisällön saavutettavuutta koskevia vaatimuksia
- Sisällön saavutettavuutta koskevien vaatimusten taustalla on julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102. Muilta osin säännökset liittyvät kansalliseen sääntelytarpeeseen.
- Digipalvelulaissa ei säädetä tyhjentävästi digitaalisia palveluita koskevista vaatimuksista (vrt. digilainsäädännön tilannekuva)
- Digipalvelulaki astui voimaan 1.4.2019 ja sitä sovelletaan kokonaisuudessaan (lain siirtymäajat ovat päättyneet)

Digipalvelulain soveltamisala 1/2

- Digipalvelulakia sovelletaan viranomaisten digitaalisiin palveluihin (digipalvelulain 3.1 §:n 1 k.).

Viranomaisen määritelmä

Viranomainen (digipalvelulain 2 §:n 5 k.)

Valtion
viranomaiset

Valtion
liikelaitokset

Hyvinvointialueen
ja hyvinvointi-
yhtymän
viranomaiset

Kunnalliset
viranomaiset

Eduskunnan
virastot

Tasavallan
presidentin
kanslia

Itsenäiset
julkisoikeudelliset
laitokset

Suomen
itsenäisyyden
juhlarahasto

Ortodoksinen
kirkko ja sen
seurakunnat

Yliopistolain
(558/2009) 1
§:ssa tarkoitetut
yliopistot

Ammattikorkeakou-
lulaissa (923/2014)
tarkoitettut
ammattikorkea-
koulut

Muu toimija, joka
hoitaa julkista
hallintotehtävää

Evankelis-
luterilainen kirkko ja
sen seurakunnat
(kirkkolain
(1054/1993) 25:5 b)

Valtion viranomaiset

- Valtion virastot ja laitokset sekä muut valtion toimielimet
- Valtion virastoihin ja laitoksiin luetaan valtion hallintoviranomaiset, niiden asettamat toimielimet, tuomioistuimet sekä muut lainkäyttöelimet

Kunnalliset viranomaiset

- Kuntien toimielimet sekä niiden alaiset organisaatiot mukaan lukien kuntayhtymät
- Kunnan toimielimien alaisiin organisaatioihin kuuluvat myös kunnalliset liikelaitokset, jotka rinnastetaan laissa viranomaiseen

Muu toimija, joka hoitaa julkista hallintotehtävää

- Viranomaisella tarkoitetaan myös julkista hallintotehtävää hoitavaa muuta toimijaa siltä osin kuin se hoitaa julkista hallintotehtävää ja tässä tarkoituksessa tarjoaa digitaalisia palveluja.
- Säännös ei kohdistu pelkästään yksityiseen toimijaan, vaan myös julkisoikeudellisiin yhdistyksiin siltä osin kuin ne hoitavat julkisia hallintotehtäviä.
- Julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muun kuin viranomaisen hoidettavaksi perustuslain 124 §:n mukaisten edellytysten täyttyessä. Digipalvelulakia sovelletaan siten suoraan viranomaista koskevien säännösten perusteella niihin yksityisiin, jotka hoitavat suoraan lain nojalla tai laissa säädetyn tehtävän johdosta julkista hallintotehtävää.
- Julkisia hallintotehtäviä, joissa digitaalisia palveluja tarjotaan, ovat muun muassa lakisääteisten pakollisten vakuutusasioiden (eläkevakuutus, tapaturmavakuutus, liikennevakuutus) hoitoon liittyvät digitaaliset palvelut

Digitaalisen palvelun määritelmä

Digitaalinen palvelu (digipalvelulain 2 §:n 3 k.)

Verkkosivustot

Mobiilisovellukset

Verkkosivustoihin ja
mobiilisovelluksiin liittyvät
toiminnallisuudet

Digitaalisen palvelun määritelmä – verkkosivustot

- Digipalvelulain 2 §:n 1 kohdan mukaan verkkosivustolla tarkoitetaan verkkotunnuksella yksilöitäviä digitaalisia tekstisisältöjä, tiedostoja, kuvia, lomakkeita ja muita toisinnettavissa olevia tietosisältöjä, jotka ovat käytettävissä tietoverkossa erilaisilla päätelaitteilla ja niissä olevilla ohjelmistoilla.
- Määritelmän mukainen verkkosivuston käsite kohdistuu sivustolla olevaan sisältöön, joka voi olla yhdellä tai useammalla verkkosivulla.
- Toimisto-ohjelmistona käytettävä sähköposti ei ole digitaalinen palvelu, koska se ei ole digipalvelulain mukainen verkkosivusto (eikä mobiilisovellus). Kuitenkin verkkosivujen kautta toteutettu, yleisön käyttöön tarkoitettu sähköpostiviestintään rinnastettava viestipalvelu kuuluu digitaalisen palvelun käsitteeseen (esimerkiksi Suomi.fi-viestit -palvelu).

Digitaalisen palvelun määritelmä – mobiilisovellukset 1/2

- Digipalvelulain 2 §:n 2 kohdan mukaan mobiilisovelluksella tarkoitetaan sovellusohjelmistoja, jotka on suunniteltu ja kehitetty yleisön käyttöön käytettäväksi älypuhelimien tai tablettitietokoneiden kaltaisilla mobiililaitteilla.
- Mobiilisovelluksella tarkoitetaan sovellusohjelmistoja, jotka ovat erillisiä, esimerkiksi verkkosivustolta tai sovelluskaupasta päätelaitteeseen ladattavia sovelluksia.
- Digipalvelulain soveltamisalaan kuuluva mobiilisovellus on siten ohjelmisto, jota digipalvelulaissa tarkoitettu viranomaisen tarjoaa yleisön käyttöön viranomaisen palvelujen käyttämiseksi.
- Digipalvelulain soveltamisalaan kuuluvana mobiilisovelluksena ei pidetä sovelluksia tai käyttöjärjestelmiä, joilla käyttäjä ohjaa tai hallitsee päätelaitetta. Esimerkiksi tekstiviestitoiminnallisuudet eivät ole digipalvelulain tarkoittamia digitaalisia palveluja.

Digitaalisen palvelun määritelmä – mobiilisovellukset 2/2

- Digipalvelulain soveltamisalaan eivät kuulu sellaiset lain organisatorisen soveltamisalan ulkopuolelle jäävien yksityisten yritysten ja yhteisöjen mobiilisovellukset, joilla voidaan käyttää lain soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten palveluita, esittää tai hyödyntää näiden viranomaisten tuottamia tietoja tai olla yhteyksissä näihin viranomaisiin.
- Kuitenkin, jos lain soveltamisalaan kuuluva viranomainen tarjoaa tällaisia mobiilisovelluksia aktiivisesti omilla verkkosivustoillaan tai muissa palveluissa, tällaiset mobiilisovellukset tulevat lain soveltamisalan piiriin. Viranomaisen on huolehdittava, että sen digitaalisen palvelun kautta tarjoama palvelu täyttää tämän lain mukaiset vaatimukset, vaikka kysymys olisi kolmannen osapuolen tarjoamasta palvelusta.

Digitaalisen palvelun määritelmä – verkkosivustoihin ja mobiilisovelluksiin liittyvät toiminnallisuudet

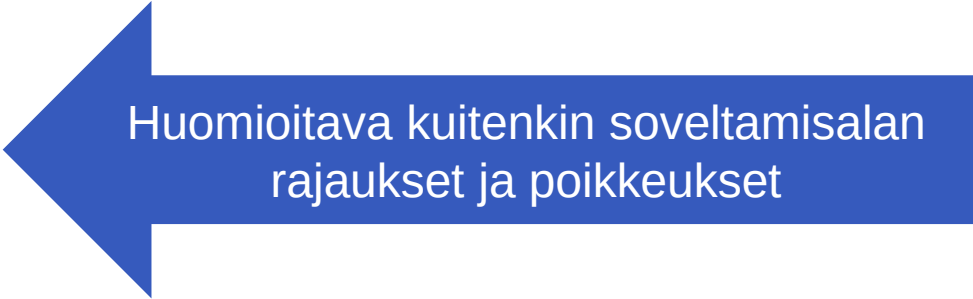
- Toiminnallisuuksilla tarkoitetaan digitaalisessa palvelussa olevia toimintoja, joiden avulla palvelun käyttäjä voi esimerkiksi lähettää lomakkeita tai viestejä palvelun tarjoajalle.

Digipalvelulain soveltamisala 2/2

- Digipalvelulakia sovelletaan viranomaisten digitaalisiin palveluihin (digipalvelulain 3.1 §:n 1 k.).

Kaikki digipalvelulain sisältämät vaatimukset tulevat sovellettaviksi

Huomioitava kuitenkin soveltamisalan
rajaukset ja poikkeukset

Digipalvelulain sisällysluettelo *kertaus*

Sisällysluettelo

306/2019

1 luku - Yleiset säännökset

1 § - Lain tarkoitus

2 § - Määritelmät

3 § - Lain soveltamisala

2 luku - Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

4 § - Digitaalisten palvelujen suunnittelu ja ylläpito

5 § - Digitaalisten palvelujen tarjoaminen

6 § - Palvelun käyttäjän sähköinen tunnistaminen

3 luku - Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

7 § - Saavutettavuusvaatimukset ja niiden täyttäminen

8 § - Kohtuuton rasite

9 § - Saavutettavuusseloste

10 § - Saavutettavuuspalaute

4 luku - Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

11 § - Saavutettavuuskantelu ja -selvityspyyntö

12 § - Valvontaviranomainen, sen tehtävät ja toimivalta

13 § - Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

14 § - Uhkasakko

15 § - Muutoksenhaku

5 luku - Voimaantulo

16 § - Voimaantulo

17 § - Siirtymäsäännökset

Sisällysluettelo on kopioitu [Finlexistä](#).

Soveltamisalan rajaukset ja poikkeukset digitaalisten palvelujen järjestämisestä koskevien vaatimusten osalta 1/2

HUOM! Nämä poikkeukset ja rajaukset eivät koske saavutettavuusvaatimuksia

- Digitaalisten palvelujen järjestämisestä koskevia vaatimuksia sovelletaan ainoastaan niihin viranomaisen digitaalisiin palveluihin, joita viranomainen tarjoaa **yleisölle**
- Yleisöllä tarkoitetaan viranomaisen asiakkaita eli ennalta rajoittamatonta tai rajattua luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden joukkoa
- Digitaalisten palvelujen järjestämisestä koskevia vaatimuksia ei siten sovelleta viranomaisten sisäisiin digitaalisiin palveluihin.

Soveltamisalan rajaukset ja poikkeukset digitaalisten palvelujen järjestämisestä koskevien vaatimusten osalta 2/2

HUOM! Nämä poikkeukset ja rajaukset eivät koske saavutettavuusvaatimuksia

- Vaatimuksia sovelletaan digitaalisten palvelujen **lisäksi** myös muihin niitä vastaaviin sähköisiin tiedonsiirtomenetelmiin, kuten sähköpostin käyttöön, jos niitä käytetään viranomaisen ja yleisön välisessä viestinnässä.

Digipalvelulain 2 luku: Digitaalisten palvelujen järjestämistä koskevat vaatimukset *kertaus*

Digitaalisten palvelujen suunnittelua ja ylläpitoa koskevat yleiset vaatimukset

- 1) Tarjoa tietoturvallisia palveluja
- 2) Varmista digitaalisten palvelujen tietosuoja
- 3) Tarjoa löydettäviä palveluja
- 4) Tarjoa helppokäyttöisiä palveluja
- 5) Varmista digitaalisten palvelujen yhteensopivuus yleisesti käytettyjen ohjelmistojen ja tietoliikenneyhteyksien kanssa
- 6) Varmista digitaalisten palvelujen yhteensopivuus muiden viranomaisten palvelujen kanssa
- 7) Tarjoa saatavia palveluja
- 8) Huomioi käyttökatkoihin liittyvät velvoitteet

Digitaalisten palvelujen tarjoamista koskevat vaatimukset

- 9) Mahdollista digitaalinen viestiminen
- 10) Tiedota selkeästi digitaalisista asiointikanavista
- 11) Tiedota selkeästi neuvoa tarjoavista yhteystiedoista

Palvelun käyttäjän sähköistä tunnistamista koskevat vaatimukset

- 12) Toteuta sähköinen tunnistaminen lain mukaisesti
- 13) Käytä sähköistä tunnistamista vain, kun se on lain mukaan tarpeen

Kiitos!

Digiohjelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

**Haastavia usein
kysyttyjä
kysymyksiä
saavutettavuus-
vaatimuksista**

Aiheenamme tänään

- Videot
- Sosiaalinen media
- Kolmannen osapuolen sisällöt
- Kartat
- Intra- ja ekstranet

Tulevissa koulutuksissa on havaintoja liittyen kohtuuttomaan rasitteeseen, saavutettavuusvaatimukseen ja saavutettavuusselosteeseen.

Tarvitseeko videoita tekstittää, jos ne poistetaan 14 vuorokauden kuluessa?

- Jos suoran lähetyksen tallenne julkaistaan digipalvelussa, tulee se tehdä saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun video on julkaistu.
- 14 vuorokauden tarkoituksena on antaa palveluntarjoajalle aikaa tehdä suoran lähetyksen tallenne saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi.
 - Jos tämä aika ei riitä, voi palveluntarjoaja tilapäisesti vedota kohtuuttomaan rasitteeseen.
- Tarkoituksena ei ole säädellä sitä, että esimerkiksi tekstittämätön video saisi olla saatavilla 14 vuorokautta ja pitäisi poistaa sen jälkeen. Se, että pidetään tallenne saatavilla 14 vuorokauden ajan saavutettavuusvaatimusten kiertämiseksi, ei ole lain hengen mukaista.

Tarvitseeko some-tarinoiden, jotka ovat esillä vain 24h, videoita tekstittää?

- Lähtökohtaisesti pitää pyrkiä tuottamaan mahdollisimman saavutettavaa sisältöä ja tekstittäminen on suositeltavaa lyhyissäkin some-tarinoiden videoissa.
- Valmiiksi tallennettu media tulisi olla saavutettavaa julkaistaessa.
 - Direktiivin mukaan 14 vuorokauden aika on tarkoitettu suorien lähetysten, jonka sisältö säilytetään verkossa tai julkaistaan uudelleen, saattamiseksi saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi. Meidän kansallinen laki ei tällä hetkellä erottele samalla tarkkuudella suoria lähetyksiä muusta aikasidonnaisesta mediasta tämän asian suhteen.
- Jos tallenne poistuu 24h tunnin kuluessa, digipalvelulaki ei automaattisesti velvoita saattamaan tallennetta saavutettavaksi, mutta emme voi tätä suositella.

Tuleeko somessa olevat virkatilit olla saavutettavia?

- Kun sosiaalisessa mediassa jaetaan ja tuotetaan sisältöä viranomaisen roolissa, tulee saavutettavuus ottaa huomioon. Näin ollen viralliset henkilösometilit tulee olla saavutettavia.
- Lain perusteluissa todetaan, että jos palveluntarjoaja ilmoittaa yleisesti hyödyllistä tietoa somessa, tulee saman tiedon olla sen omalla verkkosivustolla tai mobiilisovelluksessa saavutettavassa muodossa.
- Myöskään saavutettavuusvaatimuksia ei voi jättää huomiomatta jakamalla sisältöä kolmannen osapuolen palvelussa, eli tässä tapauksessa somessa.

Miten nuo kolmannen osapuolen palvelut?

Kolmannen osapuolen tuottamat sisällöt omassa digipalvelussa

- Digipalvelulakia ei sovelleta sellaisiin palveluntarjoajan digitaalisessa palvelussa oleviin sisältöihin, jotka eivät ole palveluntarjoajan itsensä tuottamia, rahoittamia tai valvomia
 - Esimerkki: Kunnan sivustolla on upotettuna some-sisältöä, joka muodostuu automaattisesti useista lähteistä. Kunnan ei ole mahdollista seurata, että erilaisista somekanavista nouseva muiden tuottama sisältö olisi saavutettavaa.

Omat sisällöt kolmannen osapuolen digipalveluissa

- Digipalvelulakia ei voi kiertää julkaisemalla omaa sisältöä kolmannen osapuolen palvelussa.
 - Esimerkki: Kunnan tilaisuuudet tallentaa yritys, jonka sivulla tallenteet on katsottavissa. Myös nämä tallenteet tulee tehdä saavutettavaksi.

Miltä osin karttojen sisältö tulee olla saavutettavaa?

- Jos kyse on navigointiin tarkoitettavasta kartasta, niin käyttäjää navigointiin opastava tietosisältö (esim. osoite) tulee tarjota käyttäjälle vaihtoehtoisessa saavutettavassa muodossa.
 - Esimerkiksi, jos karttaa käytetään kaupungin liikuntapalvelujen listaamiseen, tulee nuo tiedot olla saatavilla muutenkin kuin ei-saavutettavasta kartasta.
- Jos karttaa ei ole tarkoitettu navigointikäyttöön, kaikkea sen visualisoinnin kuvaamaa tietoa ei tarvitse toteuttaa saavutettavana.
 - Esimerkiksi maastokartat tai kaavoitusta esittävät kartat.
 - Tällöinkin karttakuvan tekstivastineen tulisi kertoa käyttäjälle, mitä kuva esittää.
 - Luonnollisesti on suositeltavaa pyrkiä kuvaamaan tällaisen kartan keskeisin tietosisältö tekstivastineessa tai kartan yhteydessä olevissa tekstisisällöissä.

Kartan avulla kuvataan Suomen väestön kasvua, miltä osin sen tulee olla saavutettava?

- Karttapoikkeus koskee karttoja ja karttapalveluja
- On huomioitava, että poikkeus ei koske sellaisia tilanteita, joissa kartan avulla on visualisoitu jotakin tilastotietoa.
 - Esimerkin kartta toimii infograafina, joissa Suomen väestönkasvua esitetään alueellisesti Suomen kartan avulla. Näin ollen se kuuluu lain piiriin. Eli aivan niin kuin infograafeille, myös tällaisille kartoille tulee tehdä tekstivastineet.
- Kartan keskeisen tiedon voi tarjota myös erillisessä saavutettavassa tiedostossa, jos tietoa ei ole kerrottu leipätekstissä ja vaihtoehtoisesta kuvatekstistä tulisi liian pitkä.

Ekstranettiämme käyttää kunnan luottamushenkilöt ja työntekijät, kuuluuko se saavutettavuusvaatimusten piiriin?

- Digipalvelulaissa intra- ja ekstranettien poikkeus koskee vain työpaikoilla työtehtäviin käytettäviä intra- ja ekstranettejä.
 - Tämän vuoksi on katsottu esimerkiksi, että oppilaitosten opintojenhallintajärjestelmät tai kuntien poliittisten päättäjien ”ekstranetit” eivät kuulu lain soveltamisalan poikkeuksen piiriin, koska niitä käyttävät työntekijöiden lisäksi myös opiskelijat ja kuntien luottamushenkilöt.
- Olennaista on, että digipalvelulain poikkeukseen kuuluvat intra- ja ekstranetit ovat palveluita, joihin pääsy on sallittu vain ennalta määrättyjen organisaatioiden jäsenille ja joita käytetään nimenomaan työntekijän ominaisuudessa.

Tarvitseeko keskeneräisten dokumenttien olla saavutettavia intranetissä?

- Jos intra- tai ekstranetissä on kyse esim. työtilasta (Sharepoint, yhteistyönä muokattavat Google tai Office-dokumentit, Teams-tiedostot jne.), niin olemme katsonneet, etteivät tällaiset sisäiset keskeneräiset tiedostot kuulu saavutettavuusvaatimusten piiriin.
- Mutta jos tällainen tiedosto valmistumisensa jälkeen julkaistaan eli jaetaan tai linkitetään vaikkapa organisaation sisällä, on kyse intra- tai ekstranetin varsinaisesta viestinnällisestä sisällöstä, jonka tulee (viranomaisten kohdalla) täyttää saavutettavuusvaatimukset, jos kyseinen intra- tai ekstranet kuuluu soveltamisalan piiriin.

Miten digipalvelulaki suhtautuu aikaisemmin julkaistuihin sisäisiin tiedostoihin ja videoihin, jotka siirretään vanhasta intrasta uuteen?

- Viranomaisten intra- ja ekstranetit ja niiden sisällöt tulevat digipalvelulain saavutettavuusvaatimusten piiriin, jos ne on kokonaan uudistettu 23.9.2019 tai sen jälkeen. Tämä koskee myös niiden sisältöjä kuten pdf:iä ja videoita.
- Uudistamisen jälkeen saavutettavuusvaatimukset koskevat palvelun käyttöliittymien lisäksi sisällöistäkin vain niitä, jotka on ladattu palveluun tämän uudistuksen yhteydessä tai sen jälkeen.
- Sisältöjä toki kannattaa toteuttaa saavutettavina silloinkin, kun laki ei sitä suoraan edellytäkään, jos vain mahdollista.

Kysymyksiä?

**Seuraava koulutus:
Digitaalisten
palvelujen
järjestämisen
jatkokurssi
12.9. klo 13**

